

MESTO LEVOČA
Námestie M. Pavla 4, 054 01 LEVOČA
JUDr.Rusnáčiková Dana – hlavná kontrolórka mesta Levoča

ODBORNÉ STANOVISKO
k návrhu Záverečného účtu mesta Levoča za rok 2022
a Správy o hospodárení mesta Levoča za rok 2022

Hlavná kontrolórka mesta (ďalej len HKM) podľa § 18f, ods. 1, písm. c/ zákona č. 369/1990 Zb. predkladá Mestskému zastupiteľstvu v Levoči Odborné stanovisko k návrhu Záverečného účtu mesta Levoča za rozpočtový rok 2022(ďalej len „Stanovisko“).

Hlavná kontrolórka mesta v Stanovisku hodnotí ekonomickú kondíciu mesta, porovnáva rozpočet a jeho zmeny so skutočným hospodárením za rok 2022, sumarizuje fakty a predpokladá budúci možný vývoj, poukazuje na riziká, odporúča opatrenia zabezpečujúce udržateľnosť verejných zdrojov a je nástrojom na získanie informácií o ekonomickom riadení a rozhodovaní mesta.

Orgány a exekutíva mesta zabezpečujú výkon finančnej kontroly - dodržiavanie zákonnosti, hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti, účelnosti rozpočtovania a hospodárenia, plnenia príjmov a čerpania výdavkov. Kontrola nezávisle porovnáva skutočnosti s predpokladaným stavom, analyzuje a porovnáva ich s metodikou, odhaľuje riziká a je zárukou zákonnosti fungovania verejnej správy a prijatia opatrení na odstránenie zistených nedostatkov s cieľom získať hodnotu za peniaze.

HKM v Stanovisku hodnotí aj nakladanie s majetkom mesta, plnenie vlastných daňových a nedaňových príjmov a čerpanie výdavkov v nadväznosti na ich udržateľnosť, preveruje výsledok hospodárenia rozpočtu a účtovníctva s organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, s ktorými tvorí konsolidovaný celok.

Kontrola hospodárenia a rozpočtovania je v meste priebežne vykonávaná riadiacimi a kontrolnými zložkami, za podpory informatizácie a s využitím poznatkov z praxe s cieľom zabezpečiť služby obyvateľom mesta a konkurencieschopnosť mesta.

HKM oceňuje odbornosť spracovateľa Návrhu záverečného účtu, ktorý má vypovedaciu schopnosť a poskytuje relevantné údaje z výkazníctva s možnosťou ich overenia, monitorovania a porovnávaní nad rámec povinností uložených všeobecne záväznými právnymi predpismi. Spracovateľ Návrh záverečného účtu prerokoval v poradných orgánoch zastupiteľstva.

I. Povinnosť spracovať návrh Záverečného účtu mesta za rok 2022

Mesto vyhotovilo Návrh záverečného účtu podľa § 16 zákona č.583/2004 Z.z., ktorý vymedzuje obsah a štruktúru záverečného účtu obce a termín predkladania. Podkladom Návrhu sú údaje z finančných výkazov podľa stavu k 31.12.2022 podľa Opatrenia MF SR č.MF/017353/2017-352, účinného i pre rok 2022, ktoré upravuje usporiadanie, obsah, spôsob, termín a miesto predkladania informácií z účtovníctva a údajov potrebných na účely hodnotenia plnenia rozpočtu.

Mesto účtuje v súlade s Opatrením MF SR č.16786/2007-31, účinným i pre rok 2022, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre obce, rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie (Postupy účtovania).

MF SR dňa 16.1.2023 zverejnilo Smernice k zostaveniu záverečných účtov kapitol Štátneho rozpočtu a štátnych fondov k zostaveniu záverečného účtu za rok 2022. Navrhnuté zmeny sú len formálneho charakteru, neobsahujú zmeny obsahu.

Návrh poskytuje informácie o hospodárení v rozpočtovom roku 2022 v štruktúre (správa, tabuľky, prílohy). Tabuľková časť Návrhu uvádza hospodárenie podľa rozpočtu, jeho zmien a skutočné plnenie a čerpanie zaznamenaním indexu zmeny. Súčasťou Návrhu je Správa, ktorá obsahuje súhrn hospodárenia, zabezpečované úlohy, pomenúva riziká i príčiny neplnenia zámerov.

Návrh záverečného účtu by mal obsahovať aj **hodnotenie merateľných ukazovateľov projektov a ich dopad na rozpočet mesta a zamestnanosť**.

Tabuľková časť návrhu obsahuje prehľad príjmov a výdavkov podľa kapitoly rozpočtu, výdavky podľa ekonomickej a funkčnej klasifikácie, finančné operácie, záväzné ukazovatele, prehľad príjmov a výdavkov príspevkových organizácií podľa kapitol a ekonomickej a funkčnej klasifikácie.

Návrh veľmi zúžene a formálne hodnotí naplnenie programového rozpočtu mesta za rok 2022.

Návrh by mal obsahovať i prehľad o vonkajšej a vnútornej kontrole, zhodnotenie účinnosti vnútorného kontrolného systému a **prijaté opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.**

II. Zmeny všeobecne záväzných právnych predpisov pri spracovaní návrhu Záverečného účtu mesta Levoča za rok 2022

Návrh je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi:

- Zákon č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy
- Zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy
- Zákon č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti
- Zákon č. 419/2007 Z.z. Oznámenie o postupoch účtovania pre rozpočtové, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a VÚC
- Zákon č.431/2002 Z.z. o účtovníctve
- Zákon č. 67/2020 Z.z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v z.n.p.
- Štatút mesta Levoča
- Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta
- VZN mesta Levoča

Zostavenie záverečného účtu je proces, ktorý má svoje zákonitosti a pravidlá. K povinnostiam mesta patrí po skončení účtovného roka zostaviť účtovnú závierku podľa zákona č. 431/2022 Z.z., overiť ju audítorom a súhrnne spracovať do záverečného účtu.

Návrh záverečného účtu obsahuje finančné usporiadanie hospodárenia vrátane finančných vzťahov k zriadeným právnickým osobám a fyzickým osobám, ktorým boli poskytnuté prostriedky z rozpočtu, povinnosť usporiadať finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu a štátnym fondom, rozpočtom obcí a VÚC, zostaviť návrh v členení podľa § 16 ods. 5 zákona č.583/2004 Z.z., nevyčerpané prostriedky previesť na osobitný účet a v nasledujúcich rozpočtových rokoch ich zaradiť do rozpočtu prostredníctvom finančných operácií, rozhodnúť o použití rozpočtu. Návrh záverečného účtu je povinné pred schválením predložiť na verejnú diskusiu. V prípade, ak sa Návrh schváli s výhradou prijať opatrenia na ich odstránenie.

Proces zostavenia Záverečného účtu upravuje § 16 zákona č.583/2004 Z.z.. V roku 2022 ovplyvnil hospodárenie zákon č.67/2020 Z.z., ktorý počas pandémie do 31.12.2021 umožnil obciam použiť na úhradu bežných výdavkov prostriedky fondov, kapitálové príjmy a úvery a také hospodárenie pri zostavovaní Záverečného účtu neklasifikuje ako porušenie § 10, § 12 a § 17 zákona, čo sa odrazilo v roku 2022 poklesom vlastných fondov a ich prerozdelenia v roku 2022.

Mesto Levoča pri spracovaní rozpočtu na rok 2022 a spracovaní návrhu Záverečného účtu za rok 2022 postupovalo podľa platných všeobecne záväzných právnych predpisov.

III. Zásady a povinnosti „Návrhu Záverečného účtu“ za rok 2022

1.) návrh Záverečného účtu mesta za rok 2022 je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi (§ 10, 15 a 16 zákona č.583/2004 Z. z., zákona č.523/2004 Z. z., § 20 zákona č.431/2002 Z. z., VZN a postupov mesta) a obsahuje vierohodné údaje o hospodárení, zaznamenané v účtovníctve a rozpočtovníctve. Návrh vychádza z účtovnej závierky, výkazníctva v metodike MF SR, inventarizácie, uvádza rozhodné skutočnosti s vplyvom na plnenie a čerpanie verejných zdrojov a obsahuje hospodárenie organizácií zriadených alebo založených mestom, ktoré sú predmetom konsolidovaného celku

2.) návrh Záverečného účtu je spracovaný v súlade s § 16 ods.1 zákona č.583/2004 Z.z.

3.) návrh Záverečného účtu bol **zverejnený** dňa 20.4.2023 na úradnej i elektronickej tabuli a webe v súlade s § 16 ods. 9 zákona č. 583/2004 Z. z. a § 9 ods. 2 zákona č.369/1990 Zb. v zákonnej lehote najmenej 15 dní pred jeho prerokovaním, ktoré je zvolané na 4.5.2023

4.) návrh Záverečného účtu s výrokom ustanoveným zákonom a Stanoviskom hlavnej kontrolórky je predložený na rokovanie MZ 4.5.2023 podľa § 16 ods.12 zákona č.583/2004Z.z. **v zákonnej lehote**(najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka)

5.) mesto je v súlade s § 10 ods. 7 a 8, § 16 ods.12, § 17 a § 19 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z.z. a § 9 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. povinné **overiť účtovnú závierku nezávislým auditorom** do 31.12.nasledujúceho roka. Závierka za rok 2022 (vrátane TSML a MsKS) bola overená auditorom s licenciou SKAU č.146. Správa o overení riadnej účtovnej závierky k 31.12.2022bola doručená pred prerokovaním záverečného účtu v MZ. Auditor neoveruje závierky rozpočtových organizácií, kontroluje ich nadväznosť na rozpočet mesta pri zostavovaní konsolidovanej závierky a prihliada na závery vnútornej kontroly. Auditor v prípade zistení porušení zákonných povinností má povinnosť skutočnosti písomne oznámiť MF SR.

6.) návrh Záverečného účtu bol spracovaný podľa § 29 ods.3 a 4 zákona č.523/2004 Z. z., Smernice MF SR na vypracovanie návrhov záverečných účtov kapitol ŠR SR, v súlade s § 16 ods.5 zákona č. 583/2004 Z. z. a záväznými Opatreniami pre zostavovanie rozpočtu územnej samosprávy, vydanými v súlade s § 2b od.2 zákona č.291/2002 Z. z. (Príručka na zostavenie návrhu rozpočtu MF/009077/2020-411, Opatrenie MF SR č. MF/010175/2004-42), ktorými sa jednotne určujú a triedia príjmy a výdavky rozpočtu a finančné aktíva a pasíva a ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie. Vyhláška ŠÚ SR č.257/2014 Z.z. určuje štatistickú klasifikáciu výdavkov verejnej správy (SK COFOG). Súhrnný návrh rozpočtu za obce a VÚC a ich príspevkové organizácie predkladá odbor rozpočtovej regulácie MF SR. Obce sú povinné poskytovať MF SR údaje o hospodárení na účely zostavenia rozpočtu verejnej správy prostredníctvom informačného systému RIS SAM. Mesto Levoča rozpisuje rozpočet v systéme RIS SAM.

7.) návrh Záverečného účtu bol metodicky spracovaný v súlade s § 10 ods.3 cit. zákona č.583/2004 Z. z., obsahuje údaje o plnení rozpočtu v členení a v súlade s rozpočtovou klasifikáciou podľa druhovej, organizačnej a ekonomickej klasifikácie a záväzné ukazovatele pre zostavenie, sledovanie a vyhodnocovanie rozpočtu

Návrh Záverečného účtu obsahuje podľa §10 ods.3 a §16 ods.5 zákona č.583/2004 Z.z:

- a) údaje o plnení rozpočtu podľa § 10 ods.3 zákona (bežný a kapitálový rozpočet a finančné operácie)
- b) tvorbu a použitie peňažných fondov
- c) bilanciu aktív a pasív
- d) prehľad o stave a vývoji dlhu
- e) údaje o hospodárení príspevkových organizácií mesta
- f) prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods.4 zákona č.583/2004 Z. z. podľa príjemcov
- g) finančné usporiadanie vzťahov k rozpočtu mesta
- h) údaje o nákladoch a výnosoch z podnikateľskej činnosti
- i) hodnotenie plnenia programového rozpočtu

IV. Návrh Záverečného účtu za rozpočtový rok 2022 – zostavenie

V súlade s § 11 zákona č.369/1990 Zb., § 14 Štatútu mesta MZ schvaľuje rozpočet, kontroluje hospodárenie a schvaľuje Záverečný účet. Exekutíva v súlade s § 12 ods.3 zákona č.583/2004 Z. z. sleduje vývoj hospodárenia a v súlade s § 14 zákona predkladá návrhy na prijatie rozpočtových opatrení.

V súlade s § 16 ods. 1 zákona mesto spracovalo údaje do návrhu Záverečného účtu mesta za rok 2022, ktorý obsahuje plnenie príjmov podľa ekonomickej klasifikácie v členení na hlavné kategórie, položky a podpoložky podľa ukazovateľov a v oblasti čerpania výdavkov podľa funkčnej klasifikácie

v členení na oddiely, skupiny, triedy a podtriedy podľa ekonomickej klasifikácie na úrovni hlavnej kategórie a programovej štruktúry v tabuľkovej forme.

Mesto podľa § 16 ods.2 zákona usporiadalo finančné vzťahy k ŠR a štátnym fondom, rozpočtom obcí, VÚC a organizáciám v zriaďovateľskej pôsobnosti, vzťahy k fyzickým osobám-podnikateľom a právnickým osobám ktorým poskytlo dotácie, vzťahy vyplývajúce z VZN, cenníkov a zmlúv a na plnenie spoločných úloh a usporiadalo finančné prostriedky, ktoré sú súčasťou rozpočtu príjmov a výdavkov podľa ekonomickej rozpočtovej klasifikácie (prijaté granty a transfery) s vplyvom na hospodárenie, ktorých zostatok sa z výsledku hospodárenia vylučuje a ktoré možno čerpať v nasledujúcom rozpočtovom roku v súlade so zmluvami alebo nevyčerpané vrátiť poskytovateľovi. Bez vyrovnania finančných vzťahov nemožno zostaviť Záverečný účet. Rozpočet obsahuje aj finančné prostriedky poskytnuté mestu na základe zmlúv na spolufinancovanie projektov a z rozpočtu mesta (rozdiel medzi grantom a výdavkom).

Záverečný účet obsahuje i údaje o nákladoch a výnosoch z podnikania, údaje o tvorbe a čerpaní vlastných fondov, dlhovej službe, zoznam prijímateľov dotácií a návrh na vysporiadanie prebytku hospodárenia.

Výsledok hospodárenia mesta je vo výkazníctve zistený v súlade s § 2 písm. b) a c), § 10 ods.3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z. z. a zákona č. 431/2002 Z. z.. Návrh na použitie výsledku hospodárenia mesta bol spracovaný v súlade s § 16 ods. 6, 7 a 8 zákona č.583/2004 Z. z..

Návrh záverečného účtu vychádza z dokumentov a údajov účtovnej závierky za rok 2022, vyjadruje hospodárenie s rozpočtom za rok 2022 schváleným UMZ č.30/19-25 dňa 16.12.2021, ktorý bol zmenený úpravami rozpočtu UMZ č. 31/19-28 dňa 17.2.2022, UMZ č. 32/28-34 dňa 27.4.2022, § 14 ods.1 zákona č. 583/2004 Z.z., UMZ č. 33/35-40 dňa 23.6.2022, UMZ č. 35/26-29 dňa 20.9.2022, UMZ č. 37/5-6 dňa 3.11.2022, UMZ č. 2/10-16 dňa 15.12.2022 a § 14 ods.1 zákona č. 583/2004 Z.z. Návrh záverečného účtu obsahuje skutočné čerpanie výdavkov rozpočtu za rok 2022.

Návrh záverečného účtu je spracovaný na základe výkazov o plnení rozpočtu a o plnení vybraných finančných ukazovateľov FIN SAM 2-04, Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektov verejnej správy FIN 1-04, Súvaha Úč ROPO SFOV 1-01, Výkaz ziskov a strát Úč ROPO SFOV 2-01 a Poznámky k riadnej účtovnej závierke zostavenej ku dňu 31.12.2022 podľa § 17 zákona o účtovníctve. Správnosť a bilančnú kontinuitu výkazov, úplnosť, preukázateľnosť a zrozumiteľnosť účtovníctva v súlade s § 8 zákona overil audítor. Účtovné záznamy spĺňajú podmienky § 10 a § 32 zákona. Návrh z hľadiska obsahu a úplnosti spĺňa náležitosti § 16 zákona č.583/2004 Z.z..

V. Verejno-právne organizácie napojené na rozpočet mesta

Návrh záverečného účtu za rok 2022 bol spracovaný na základe výkazníctva subjektov, finančným transferom napojených na rozpočet mesta:

- **Záverečný účet mesta Levoča** v Správa o hospodárení mesta Levoča za rok 2022
- **Rozbory MsKS a TSML, príspevkové organizácie** zriadené mestom, zapojené na rozpočet transfermi, hospodáriace podľa vlastných rozpočtov, z výdavkov zabezpečujú verejné služby ktoré prednostne kryjú z vlastných príjmov a príjmov z podnikania
- **Školy a školské zariadenia, rozpočtové organizácie** zriadené mestom a zapojené na rozpočet formou dotácií a príspevkov schválených podľa VZN, hospodáriace podľa vlastných rozpočtov, ktorým zriaďovateľ určuje limity a záväzné ukazovatele
- **Školy a školské zariadenia** zriadené inými subjektami, zapojené na rozpočet zmluvnou dotáciou
- **Obchodné spoločnosti** v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta LML s.r.o., SPML s.r.o., a spoločnosti s majetkovým podielom mesta VŠNP a.s., PVS a.s., Satel Poprad a.s.v k.
- **Fyzické osoby a právnické osoby**, ktorým boli v roku 2022 poskytnuté dotácie podľa zákona č.583/2004 Z.z. a VZN mesta

Hlavná kontrolórka podľa schváleného Plánu kontrolnej činnosti na I. a II. polrok 2022 vykonala kontrolu plnenia a čerpania rozpočtu mesta vopred vybraných subjektov.

Rozpočet a programový rozpočet mesta je základným dokumentom programovania a financovania funkcií mesta, vyjadruje samostatnosť hospodárenia, obsahuje zámery, ciele a rozvojové programy. Finančné toky plnenia príjmov a čerpania výdavkov sú realizované podľa zákona o účtovníctve bezhotovostným a hotovostným platobným stykom.

VI. Údaje o plnení rozpočtu podľa § 10 ods.3 zákona a ich súlad s rozpočtovou klasifikáciou

1./ Rozpočet mesta na rok 2022, rozpočtové opatrenia a skutočné plnenie rozpočtu

Rozpočet bol podľa § 11 zákona č.369/1990 Zb. schválený MZ ako vyrovnaný a v roku 2022 podľa § 14 zákona č.583/2004 Z. z. a UMZ upravený rozpočtovými zmenami, evidovanými v RIS-SAM. Bežný a kapitálový rozpočet bol po záverečnej úprave k 31.12.2022 schválený ako schodkový vo výške – 3 422 867 € krytý finančnými operáciami (ďalej ako FO) vo výške 99 636 €.

Návrh záverečného účtu vyjadruje skutočné plnenie a čerpanie rozpočtu za rok 2022 v členení na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a krytie finančnými operáciami. Skutočný prebytok bežného a kapitálového rozpočtu k 31.12.2022 predstavuje schodok – 86 417,07 €, ktorý po započítaní FO predstavuje prebytok vo výške 2 008 237,23 €.

Príjmy bežného rozpočtu roku 2022 tvoria daňové a nedaňové príjmy, granty a transfery. Čerpanie výdavkov podľa § 10 ods.3 zákona č. 583/2004 Z. z. ekonomickej rozpočtovej klasifikácie tvoria výdavky originálnych kompetencií mesta i plnenie úloh preneseného výkonu štátnej správy.

Výsledok hospodárenia mesto zisťuje súhrnnou bilanciou príjmov a výdavkov bežného a kapitálového rozpočtu. Výsledkom rozpočtového hospodárenia je prebytok alebo schodok podľa § 2 písm. b) a c) a § 10 ods.3 písm. a) a b) zákona č.583/2004 Z.z.

Súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu nie sú FO ktoré sa z výsledku hospodárenia vylučujú a prostredníctvom ktorých sa vykonávajú prevody finančných prostriedkov peňažných fondov, realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie.

Plnenie a čerpanie rozpočtu k 31.12.2022 a rozdelenie výsledku hospodárenia

Katégoria	Upravený rozpočet	Skutočné plnenie	% plnenia
Bežné príjmy	15 146 655	15 098 744,33	99,68
Bežné výdavky	15 206 717	14 807 896,81	97,38
Bežný rozpočet – prebytok	-60 062	290 848,52	
Kapitálové príjmy	3 400 966	3 393 485,54	99,78
Kapitálové výdavky	6 763 771	3 770 750,13	55,75
Kapitálový rozpočet – schodok	-3 362 805	- 377 265,59	
Schodok hospodárenia BR a KR	-3 422 867	-86 417,07	
Príjmové finančné operácie	9 050 665	7 627 753,13	84,28
Výdavkové finančné operácie	5 528 162	5 533 098,83	100,09
Výsledok finančných operácií	3 522 503	2 094 654,30	
Výsledok hospodárenia 31.12.2022 po zarátaní finančných operácií	99 636	2 008 237,23	
Potravinový účet		5 616,98	
Podnikateľský účet		29 263,73	
Fond opráv bytov ŠFRB		46 275,12	
Nevyčerpaný úver		1 389 690,76	
Nevyčerpané dotácie		64 792,32	
Prebytok hospodárenia na rozdelenie k 31.12.2022		349 002,79	

Obsah Návrhu záverečného účtu mesta je stanovený § 16 ods. 6 a 7 zákona č.583/2004 Z.z. a zákonom č. 599/2003 Z.z.. Schvaľovaný výsledok rozpočtového hospodárenia za rok 2022 vo výške 2 008 237,23 € mesto upravuje (nevyčerpané dotácie, nevyčerpané úvery, fond opráv bytov, potraviny,

podnikateľský účet). Celkový zostatok finančných prostriedkov na bankových účtoch predstavuje hotovosť 1 884 641,70 €.

Upravený rozpočet bežných príjmov a výdavkov na rok 2022 bol schodkový – 60 062 €, skutočný prebytok k 31.12.2022 predstavuje 290 848,52 €, plnenie príjmov bolo na 99,68 % a výdavky boli viazané na 97,38 %.

Upravený rozpočet kapitálových príjmov a výdavkov na rok 2022 bol schodkový - 3 362 805 €, skutočný schodok predstavuje – 377 265,59 €, kapitálové príjmy boli naplnené na 99,78 % a výdavky čerpané na 55,75 %.

Upravený rozpočet zapojil do rozpočtu finančné operácie na krytie výdavkov bežného i kapitálového rozpočtu (čerpanie úverov, prevody fondov, prevody nevyčerpaných dotácií r.2022).

Skutočné plnenie a čerpanie bežného a kapitálového rozpočtu je kryté FO, ktoré podľa § 10 ods.6 zákona č.583/2004 Z. z. sú súčasťou rozpočtu a ktorými zapájame plnenie a čerpanie nenávratných a návratných zdrojov financovania, prevody fondov a prebytky minulých rokov. Zostatok FO podľa § 15 ods.1 písm. c) zákona bol stanovený po vylúčení nevyčerpaných zdrojov.

Podľa § 2 ods. 2 písm. c/ § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č.583/2004 Z. z., Opatrenia MF SR č.16786/2007-31 v znení Opatrenia MF/015819/2018-352 a § 4 ods.2 zákona č.431/2002 Z. z. mesto na r.2022 zostavilo vyrovnaný rozpočet, ktorý bol po poslednej úprave schodkový -3 422 867 €. Skutočný výsledok hospodárenia mesta k 31.12.2022 po zapojení FO predstavuje prebytok hospodárenia 2 008 237,23 €, ktorý po zarátaní upravujúcich položiek predstavuje na rozdelenie prebytok hospodárenia k 31.12.2022 v objeme 349 002,79 €. Súčasťou návrhu záverečného účtu je i návrh na úpravu a na prerozdelenie prebytku hospodárenia za rok 2022.

Ustanovenie § 10 ods.3 písm. a) a písm. b) zákona č.583/2004 Z. z. určuje obci povinnosť obsahovo a jasne stanoviť prebytok rozpočtového hospodárenia podľa § 16 ods. 6 a ods. 8 zákona tak, aby pri prerokovaní záverečného účtu sa rozhodlo o použití prebytku hospodárenia s odkazom na § 10 ods.3 písm. a) a písm. b) zákona, čo znamená povinnosť obce upraviť bežný a kapitálový rozpočet o zákonné úpravy. Na zistenie výsledku hospodárenia obce je určených niekoľko vzorcov výpočtu.

Hlavná kontrolórka mesta preverila položky zákonných úprav, ktoré mesto rozpúšťa do príjmov a výdavkov bežného a kapitálového rozpočtu na zásade aktuálneho zúčtovania, t.j. do rozpočtu príslušného roka mesto zúčtuje príjmy a výdavky, ktoré obsahovo a časovo súvisia s fiškálnym rokom a na základe tohto princípu je zákonná úprava výsledku hospodárenia správna a dôvodná.

Z návrhu Záverečného účtu mesta za rok 2022 je povinné vylúčiť:

- a) Nevyčerpané prostriedky zo ŠR, účelovo určené na bežné výdavky, poskytnuté v predchádzajúcom roku napr. na prenesený výkon štátnej správy a iné
- b) Nevyčerpané prostriedky zo ŠR, účelovo určené na kapitálové výdavky a poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku napr. na kultúrne pamiatky
- c) Nevyčerpané prostriedky účelovo určených darov, §5ods.3 zákona č.583/2004 Z.z.
- d) Nevyčerpané prostriedky z účelovo určených grantov od poskytovateľov
- e) Nevyčerpané prostriedky darov, prijatých podľa §22 ods.1 zákona č.523/2004Z.z.
- f) Nevyčerpané prostriedky z príspevkov podľa školského zákona č.245/2008 Z. z.
- g) Nevyčerpané prostriedky školského stravovania podľa zákona č. 245/2008 Z. z.
- h) Nevyčerpané prostriedky fondu prevádzky a opráv bytov, zákon č.443/2010 Z. z.
- i) Nevyčerpané prostriedky z fondu rozvoja bývania podľa zákona č.182/1993 Z. z.
- j) Nevyčerpané prostriedky zo sociálneho fondu podľa zákona č.152/1994 Z. z.

Zostatok finančných prostriedkov k 31.12.2022 vo výkaze Súvaha-Úč ROPO SFOV 1-01 na účte 221- Bankový účet, zistený inventarizáciou a v Správe o hospodárení predstavuje **zostatok 1 884 641,70 €**. Výsledok rozpočtového hospodárenia mesta je krytý finančnými prostriedkami, sústredenými k 31.12.2022 na bežných bankových účtoch, inventarizáciou nebol zistený rozdiel.

2. / Mimorozpočtové zdroje hospodárenia – fondy a ich zapojenie do rozpočtu

Návrh záverečného účtu obsahuje i plnenie a čerpanie mimorozpočtových zdrojov – fondov, zapojených do rozpočtu schválenými UZM, inventarizované a premietnuté v účtovníctve a výkazníctve.

Obec podľa § 15 zákona č. 583/2004 Z. z. tvorí peňažné fondy, ktorých zdrojom je prebytok hospodárenia, disponibilný zisk z podnikania, zostatok prostriedkov minulých rokov a zostatok príjmových FO. O použití fondov podľa § 15 ods.2 zákona rozhoduje MZ, ich zapojenie do rozpočtu sa realizuje príjmovými FO. Prostriedky fondov sa podľa § 15 ods.3 zákona zapájajú do rozpočtu s výnimkou prevodov medzi fondami navzájom a prípadov, keď sa prostriedky fondov použijú na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami rozpočtu v priebehu rozpočtového roka.

Obec podľa § 7 ods. 6 zákona č.369/1990 Zb. na plnenie úloh zriaďuje mimorozpočtové fondy a ich zdroje môže podľa § 7 ods. 2 zákona použiť na plnenie úloh. Podľa § 1 ods.2 zákona č. 138/1991 Zb. finančné prostriedky fondov sú majetkom mesta, spravované podľa Štatútov a zákona.

Obec je povinná tvoriť RF najmenej vo výške 10 % prebytku hospodárenia podľa § 16 ods.6 zákona č.583/2004 Z. z. a finančné zdroje previesť na osobitný účet. O použití RF rozhoduje MZ.

Zdrojom krytia výdavkov rozpočtu mesta v roku 2022 boli **mimorozpočtové zdroje**, zhromaždené na účtoch peňažných fondov: RF, IF, FRB, FPOU a SF. Na osobitných mimorozpočtových účtoch sú zhromaždené prostriedky nevyčerpaných účelových dotácií. Mesto v roku 2022 netvorilo depozit na mzdy za december 2022.

Hlavná kontrolórka každoročne kontroluje plnenie a čerpanie vlastných fondov mesta a ich súlad s UMZ, rozpočtom a účelnosťou výdavkov.

VII. Rozpočtové príjmy a ich plnenie

Členenie príjmov na vlastné a cudzie upravuje § 5 ods.1 zákona č.583/2004 Z. z. Výška príjmov SR na rok 2022 bola určená prognózou MF SR, transfermi a grantmi na prenesený výkon štátnej správy a vlastných daňových príjmov z výnosu dane.

Príjmy rozpočtu mesta pozostávajú z bežných a kapitálových príjmov. Bežné príjmy boli v r.2022 plnené na 99,68 % vo výške 15 064 747 €. Kapitálové príjmy boli plnené na 99,78 % v objeme 3 393 485 €. Príjmové FO dosiahli 7 693 024 €.

Skutočné daňové príjmy r.2022 predstavovali 9 161 tis. € a medziročne vzrástli o 795 tis. €, nedaňové príjmy 1 633 tis. € a medziročne poklesli o 670 tis. €, prijaté granty a transfery v r.2022 dosiahli 7 664 tis.€ a medziročne vzrástli o 1 256 tis. €. Celkom príjmy za rok 2022 dosiahli 18 458 tis.€ a medziročne vzrástli o 1 381 tis. €.

Príjem z podielových daní bol plnený podľa prognózy MF SR v objeme 7 838 tis. € a medziročne vzrástol o 610 tis. € a predstavuje 51,91 % bežných príjmov celkom. *Rast podielových daní v r.2022, ktorý bol priamo závislý na vybranej dani z príjmov fyzických osôb nie je úmerný rastu miezd, čo vypovedá o cielenom znižovaní zavádzaním odvodových bonusov, daňových bonusov – kedy štát na úkor obcí tvorí sociálnu politiku. A to nehovoriac o nedostatočnom dofinancovaní preneseného výkonu štátnej správy, ktorý obce kryjú z podielových daní.*

Mesto dlhodobo dosahuje nízke vlastné daňové a nedaňové príjmy čo vyplýva zo špecifik mesta a úrovne industrializácie. Základným priemyslom mesta bez zákonných možností získavania príjmov je cestovný ruch. Prioritou mesta musí byť rozvoj cestovného ruchu a regiónu, udržateľnosť a financovanie aj zavedením účelovo určeného zdaňovania na rozvoj infraštruktúry (poplatok za rozvoj, daň z ubytovania a iné možnosti, ktoré zákon nevylučuje).

Daňové príjmy mesta boli naplnené v objeme 9 161 tis. € a medziročne vzrástli o 795 tis. €. Vlastné daňové príjmy kategórie 120 a 130 rozpočtu (MDaP) sa naplnili na 1 323 tis. € a medziročne vzrástli o 186 tis. €. Miestne dane a poplatky boli zvýšené i k 1.1.2022 (podrobne v Správe o hospodárení). Exekutíva mesta zabezpečila od 1.10.2021 proces na úseku daňového exekučného konania vlastnou činnosťou, čím vymohlo za sledované obdobie 200 tis. €. Pohládávka na dani z nehnuteľnosti k 31.12.2022 je vo výške 298 tis.€, na TKO 411 tis. €. Vyrubovanie MDaP je i napriek úprave VZN k 1.1.2022 pod priemerom SR. Stav pohľadávok je inventarizovaný k 31.12.2022. Pohľadávky mesta k 31.12.2022 predstavujú 1 263 tis. € a medziročne poklesli o 151 tis. €.

Domáce dane na tovary a služby (za psa, verejné priestranstvo, ubytovanie, hracie prístroje a predajné automaty, TKO) dosiahli v r.2022 výšku 601 tis.€ a medziročne vzrástli o 101 tis. € (prevažne z miestneho poplatku).

Hlavná kontrolórka mesta odporúča pripraviť „reformu“ miestnych daní a poplatkov prijatím VZN, upravujúce vlastné daňové príjmy nadčasovo a spravodlivo.

Výpadkom príjmov mesta v r.2022 bol výber cestovného MHD, ktorý je potrebné nahradiť iným príjmom, napr. z parkovného v nadväznosti na aktívnu dopravnú politiku mesta.

Nedaňové príjmy z vlastníctva majetku a z podnikania a iné poplatky v r.2022 dosiahli príjmy z prenájmu výšku 561 tis. € a zaznamenali medziročný rast 29 tis. € a správne a iné poplatky dosiahli 84 tis.€ a medziročne vzrástli o 10 tis. €.

Mesto z príjmov z nájmu bytov tvorí zákonný fond prevádzky, opráv a údržby nájomných bytov. Mesto v r.2022 dosiahlo príjem z prenájmu soc. bytov vo výške 210 tis. €, splátky úverov ŠFRB predstavovali 135 tis.€, hradené z výnosu z nájomného. Zostatok úverov ŠFRB je vo výške 3 677 tis. €.

Hlavná kontrolórka odporúča vypracovať Dopravný generel s cieľom znížiť objem vozidiel parkujúcich v centrálnej mestskej zóne (zaťažiť parkovanie zvýšením sadzieb).

Hlavná kontrolórka odporúča pravidelne prehodnocovať sadzby nájomného v Zásadách hospodárenia a nakladania s majetkom mesta.

Hlavná kontrolórka odporúča pri nájme pozemkov HPZ hodnotiť i merateľný ukazovateľ.

Hlavná kontrolórka mesta odporúča prehodnotiť uzatvorené zmluvy o nájme (Nemocnica) doplniť ich o „valorizačnú doložku“ a to z dôvodu vylúčenia poskytovania skrytého nájmu alebo nedovolennej štátnej pomoci.

Príjmy za administratívne poplatky z dôvodu zavedenia e-Governmentu dosiahli 84 tis. a medziročne rástli o 10 tis. € pri plnom zabezpečení výkonov. Poplatky sú stanovené v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi (Vyhlášky), VZN a cenníkmi. Výber z pokút predstavoval v r.2022 celkom 19 tis. € a bol na úrovni roku 2021.

Príjem z parkovného v roku 2022 dosiahol 48 tis. € a medziročne vzrástol o 8 tis. €.

Hlavná kontrolórka mesta odporúča riešiť dopravnú politiku v meste a určiť záväzné pravidlá.

Príjmy za nepravidelné poplatky dosiahli 869 tis. €. Rast plnenia príjmov bol zaznamenaný v položke potraviny, detské jasle. Pokles bol zaznamenaný v položkách školné, opatrovateľská služba, bytové a nebytové priestory.

Granty a transfery zo ŠR, VÚC a štátnych fondov na zabezpečenie preneseného výkonu štátnej správy (školsťvo, stavebný úrad a ŽP, REGOP, matrika) a účelové dotácie (opatrovateľské služby, komunitná a terénna práca, chránené dielne a pod.) predstavovali v r.2022 4 378 tis. €, medziročne poklesli o 158 tis. € (školsťvo, TSP, MOPS, opatrovateľská služba). Rast príjmov bol zaznamenaný pri plnení projektov.

Mesto Levoča využíva granty a transfery ŠR a príjmy za poskytovanie a zabezpečenie verejných služieb v oblasti sociálnych služieb, terénnej sociálnej práce, opatrovateľskej služby.

Druh verejnej služby	Príjem r.2020	Výdaj r.2020	Príjem r.2021	Výdaj r.2021	Príjem r.2022	Výdaj r.2022
Aktivačná činnosť	13 997	79 092	25 352	88456	29 583	62050
Kom.a ter.práca	102 665	141 830	168 200	173155	148333	175177
MOPS	80 695	106 452	99 939	66970	57 013	71500
Chránené dielne	47 924	125 799	47 730	110577	49299	114544
Opatrovanie	292 748	348 471		321639	113803	330405
5 % PD 62 r. obyv.	246 734		202 615		232720	
Od prijímateľov	60 354				48357	
Zásobovanie vodou Lev. Lúky	0	6 368	0	6 583	0	6572

Rozvoj verejných služieb spolufinancuje mesto. Plnenie príjmov je poukazované mestu s časovým posunom a po preukázaní skutočne vynaložených výdavkov, z tohto dôvodu vznikajú disproporcie u niektorých položiek rozpočtu. Mesto verejné služby spolufinancuje.

Na uzatvorené pracovno-právne vzťahy sa okrem zmlúv o ich spolufinancovaní z nenávratných zdrojov vzťahujú i zákonné mzdové nároky, hradené zamestnávateľom (stravné a iné.).

Hlavná kontrolórka mesta odporúča prehodnotiť účinnosť výdavkov na zabezpečovanie verejných služieb, udržateľnosť, vplyv na zamestnanosť, poskytované benefity v sociálnej oblasti (nar.voda Levočské Lúky).

Kapitálové príjmy v roku 2022 dosiahli 86 tis. € z predaja budov a pozemkov. Kapitálové granty a transfery dosiahli plnenie 3 308 tis. €, účelovo určené na výdavky spojené so 48 b.j. Potočná, hradobné opevnenie, Žabia cesta, radnica, PD, Lev.Lúky, MIRRI. V roku 2022 došlo k zmene mechanizmu poskytovania platieb na opravu pamiatok UNESCO, ktorá pre mesto predstavuje výpadok príjmov minimálne o 1,1 mil. €.

Príjmové FO predstavujú príjmy z finančných transakcií s aktívami, prijaté úvery a návratné finančné výpomoci - zapojenie návratných zdrojov financovania kapitálových výdavkov a k 31.12.2022 dosiahli plnenie príjmov v objeme 7 628 tis. €, z toho refinancovanie dlhodobého úveru v objeme 3 664 tis. €, plnenie fondových účtov 848 tis. € a zapojenie nevyčerpaných dotácií a úverov z roku 2021.

Hlavná kontrolórka mesta v roku 2022 vypracovala Stanovisko k rozpočtu na rok 2023, v ktorom zhodnotila ukazovatele dlhovej služby a v r.2022 vypracovala štyri stanoviská k dlhovej službe a stanovisko k refinancovaniu úverov.

Správa o hospodárení mesta za rok 2022 v popisnej i tabuľkovej forme informuje o skutočnom plnení príjmov podľa ich druhu a obdobia, zvyrazňuje a popisuje riziká finančných tokov, definuje problematické oblasti i skryté rezervy rozpočtu a navrhuje opatrenia na eliminovanie rizík.

VIII. Rozpočtované výdavky a ich čerpanie v roku 2022

Výdavky rozpočtu podľa ekonomickej a funkčnej klasifikácie v členení na bežné a kapitálové výdavky tvoria čerpanie rozpočtu mesta zhrnuté do záverečného účtu, sú usporiadané podľa kategórií rozpočtovej klasifikácie a členené do úrovne položky a podpoložky. Finančné prostriedky na platy a odvody sú vykazované podľa jednotlivých kapitol.

Výdavková časť rozpočtu obsahuje skutočný transfer pre príspevkové organizácie a dotácie pre rozpočtové organizácie a prijímateľov dotácií podľa kapitoly rozpočtu. Výdavky rozpočtu, hradené zo zdrojov EÚ sú zaradené do výdavkov v skutočne vynaloženej výške, vrátane spolufinancovania z rozpočtu mesta. Súčasťou rozpočtu verejnej správy sú i FO (kategória príjmov 400 a 500 ekonomickej rozpočtovej klasifikácie a kategória výdavkov 800).

Hlavná kontrolórka mesta preveruje zostavenie návrhu Záverečného účtu za rok 2022 a hodnotí výdavky bežného aj kapitálového rozpočtu podľa funkčnej klasifikácie, oddielov rozpočtu, objemu výdavkov a charakteru ich účinnosti.

Opodstatnenosť čerpania výdavkov bola preverená kontrolou výdavkov z hľadiska účelu ich použitia podľa § 7 zákona č.583/2004 Z.z. napr. čerpanie výdavkov školstva, dotácií a mimorozpočtových fondov, zapojenie úverov na krytie výdavkov a iné. Kontrolou neboli zistené nedostatky, výdavky boli zatriedené do rozpočtu správne, opodstatnenosť čerpania bežných a kapitálových výdavkov bola preverená i audítorom.

Štát na územnú samosprávu prenáša povinnosti bez zabezpečenia ich finančného krytia alebo prijíma zákony s dopadom na hlavný zdroj príjmov obce – podielové dane.

Výdavky rozpočtu mesta sú členené na bežné výdavky a kapitálové výdavky, schodok bežného a kapitálového rozpočtu je krytý FO, (hodnotenie v Správe a tabuľkovej časti rozpočtu).

Rozpočet bežných a kapitálových výdavkov na rok 2022 bol zostavený vo výške 18 579 tis. €, došlo k viazaniu bežných výdavkov, ktoré medziročne zaznamenali pokles o 399 tis. € a aj k poklesu kapitálových výdavkov medziročne o 2 993 tis. €.

Bežné výdavky boli čerpané v objeme 14 808 tis. €, kapitálové výdavky boli čerpané v objeme 3 771 tis. € (podrobne v Správe a tabuľkovej časti záverečného účtu).

Výdavky na platy a odvody zamestnancov tvoria podstatnú časť výdavkov jednotlivých kapitol mesta. Rozpočet mesta obsahuje zvyšovanie bežných výdavkov na mzdy a odvody. Mesto Levoča malo povinnosť k 31.12.2022 zamestnávať celkom 4 občanov so zdravotným postihnutím, limit je prekročený vytvorením chránenej dielne.

Mesto v roku 2022 zaznamenalo viazanie bežných výdavkov rozpočtu na 97,38 % čerpania.

K prekročeniu výdavkov došlo v položkách – 02.2.0 – civilná ochrana, 04.2.1 – veterinárna oblasť, 04.4.3 – stavebný úrad, 06.3.0 – zásobovanie vodou L. Lúky, 06.6.0 – bývanie a občianska vybavenosť v položke tovary a služby, 08.1.0 – transféry pre šport a telovýchovu v položke nájom TSML, 09.- školstvo, 10.2.0 – zariadenia soc.služieb v položke tovary, služby a potraviny. Je nevyhnutné podotknúť, že ide o nepatrné prekročenie rozpočtu. Väčšina položiek rozpočtu zaznamenala šetrenie výdavkov, čo dokumentuje i koeficient čerpania výdavkov celkom na 97,38 %.

Hlavná kontrolórka odporúča prijať opatrenia:

- zriadiť oddelenie strategického investičného plánovania a projektovej prípravy
- personálne zabezpečiť oddelenie regionálneho rozvoja (projekty a ich monitoring)
- pripraviť projekt bezpečnej integrovanej dopravnej politiky mesta
- prehodnotiť účinnosť výdavkov na zásobovanie vodou Levočské Lúky – výtokový stojan

TSML v r.2022 zaznamenali šetrenie výdavkov oproti rozpočtu takmer vo všetkých kapitolách – v položke 04.5.1 – údržba ciest, 05.1.0.- nakladanie s odpadmi, 06.4.0 – verejné osvetlenie (úsporné svietidlá), 08.4.0 – cintorínske služby. Nepatrné prekročený bol transfer na zabezpečenie športovísk a ich prenájom (skryté dotácie).

Hlavná kontrolórka odporúča prijať opatrenia na prípravu PD uzamykateľné stojísk sídlisk.

Výdavky na kultúrne služby v položke 08.2.0 poklesli oproti r.2021 oproti rozpočtu na 88,23%. Štandardné výdavky predstavujú platy a odvody zamestnancov a správa a údržba zvereneného majetku – budovy KINO, divadlo, galérie.

Hlavná kontrolórka mesta odporúča prijať opatrenia na udržateľnosť správy zvereneného majetku na kultúrne služby a investície (KINO, Galéria, Kongresová sála) a zabezpečenie hlavného predmetu činnosti – kultúry v meste.

Výdavky na školstvo v kapitole 09 – dosiahli 8 156 tis. € s plnením 100,67 %, z toho výdavky školského úradu 40 tis. €, prenesený výkon štátnej správy 3 204 tis. € a výdavky na originálne kompetencie v školstve 3 508 tis. €. Predmetom kapitoly sú i dotácie na nešťátne školstvo a dofinancovanie projektov, obstaranie potravín a dofinancovanie MŠ.

Vzhľadom na demografický vývoj v meste a rast výdavkov na školstvo, ktoré tvorí 55,07 % bežných výdavkov mesta:

Hlavná kontrolórka odporúča prijať opatrenia na zabezpečovanie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu, bezpečnosti, reštrukturalizovať školstvo v záujme udržateľnosti, výkonnosti a konkurencieschopnosti.

Mesto Levoča v r.2022 vynaložilo na sociálne služby celkom 1 016 tis. € (opatrovanie, DJ, jedáleň, Klub dôchodcov, štátne príspevky, TSP, KP), čo sa pohybovalo na úrovni roku 2021.

Kapitálové výdavky v r.2022 boli čerpané v objeme 3 771 tis. €. Čerpanie rozpočtu bolo realizované podľa zámerov a predstavuje 55,75 % rozpočtu. Podrobný rozpis kapitálových výdavkov obsahuje Správa i tabuľková časť rozpočtu.

Správa o hospodárení str.18 obsahuje tabuľku zdrojov krytia kapitálových výdavkov – v roku 2022 až 57,13 % výdavkov bola krytá prijatými grantami a transfermi, 21,57 % úverom a 20,65 % vlastnými fondami mesta. Mesto Levoča v roku 2022 z bežných výdavkov investovalo len 0,65 % výdavkov (23 486,91 €), to je vzhľadom na potreby mesta zanedbateľné a nedostatočné. Mesto v r.2021 len 0,07 % kapitálových výdavkov v objeme 4 296,30 krylo z prebytku hospodárenia bežného roka. Mesto netvorí dostatočné daňové a nedaňové príjmy a nedosahuje prebytok bežného hospodárenia z ktorého možno kryť kapitálové výdavky – potrebné je z dlhodobého hľadiska prehodnotiť plnenie originálnych kompetencií mesta, prijať opatrenia a viazať bežné výdavky.

Mesto netvorí dostatočné rezervy, nedosahuje prebytok hospodárenia ktorý by predstavoval finančný vankúš na krytie nepredvídaných vlastných kapitálových výdavkov a do rozpočtu zapája cudzie návratné zdroje.

Výdavkové FO predstavujú výdavky z transakcií s finančnými pasívami a splátky istín úverov. V r.2022 na krytie výdavkov rozpočtu bolo zapojených 5 533 tis.€, z toho splátky krátkodobých úverov 1 672 tis.€ a mimoriadna splátka refinancovaného úveru 3 717 tis. €. Mesto Levoča v r.2022 eviduje zostatok úverov v objeme 8 646 tis. €, splátky i z refinancovania úverov predstavovali 5 523 tis. €. Úvery ŠFRB nie sú predmetom dlhovej služby.

Zadlženosť mesta (podrobne str.6 Správy) hodnotí exekútiva mesta i hlavná kontrolórka mesta v Stanovisku o dodržaní ukazovateľov dlhovej služby. Celková suma dlhu mesta k 31.12.2022 predstavuje 25,38 % a suma ročných splátok 20,51 % zaznamenala zvýšenie z titulu refinancovania jestvujúcich úverov.

IX. výkazníctvo účtovnej a daňovej závierky, rozpočtovníctva

Mesto za rok 2022 v zákonom určených termínoch spracovalo a predkladalo FS SR **Finančné výkazy /FIN-ky/, obsahujúce zabudované kontrolné mechanizmy a zapojenosť rozpočtov územnej samosprávy na ŠR.** Súčasťou výkazov je súvaha (bilancia), výkaz ziskov a strát, poznámky k účtovnej závierke, výkazy FIN o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy, o prírastku aktív a pasív podľa sektorov, o štruktúre dlhu, o úveroch, emitovaných dlhopisoch, zmenkách a finančnom prenájme, o stave bankových účtov a záväzkov obcí.

Výkazníctvo mesta je súčasťou dokumentov, predkladaných k vyhotoveniu konsolidovanej účtovnej závierky a auditu.

X. BILANCIA AKTÍV A PASÍV k 31.12.2022

Obsahom bilancie aktív a pasív (Súvahy) je zhodnotenie finančno-majetkovej pozície mesta a aktív mesta (majetku, zásob, financií, pohľadávok) a pasív (fondy, záväzky, úvery). Stav a vývoj pohľadávok a záväzkov mesta obsahuje príloha č.1 a 2 Správy o hospodárení a stav bilancie na str.26.

Mesto účtuje v súlade so zákonom č. 431/2002 Z.z., zostavuje výkazy podľa Opatrenia MF SR č.16786/2007-31.Výkaz Súvaha Uč ROPO SFOV 1-01, zostavený k 31.12.2022 predstavuje **bilanciu aktív a pasív odsúhlasenú inventarizáciou** podľa § 6 a § 29-30 zákona.

Mesto eviduje aktíva v objeme **67 212 762,77 €**, ktoré sú kryté pasívami. Mesto k 31.12.2022 nemá záväzky v objeme 15 % celkových záväzkov po lehote splatnosti viac ako 60 dní. Na str.21 - 22 Správy je zoznam záväzkov a pohľadávok mesta (zaznamenaný medziročný pokles). V roku 2022 bola vykonaná inventarizácia majetku mesta.

Na nehnuteľný majetok mesta je zriadené záložné právo v zmysle platne uzatvorených zmlúv.

Mesto má od roku 2015-2025 uzatvorenú koncesnú zmluvu STEFE THS.

XI. PREHĽAD O STAVE A VÝVOJI DLHU K 31.12.2022

Nástup ekonomickej krízy, vojnového konfliktu v Európe, výraznej inflácie, nedostatku výrobných zdrojov a nepredvídateľných zásahov do plnenia rozpočtových príjmov samospráv znamená aj pre samosprávu striktnú reguláciu verejných financií, hľadanie rezerv a udržateľného hospodárenia s cieľom eliminovať neefektívne a netransparentné verejné projekty, smerovať investície do environmentálnych oblastí a nových technológií, preferovať dlhodobú udržateľnosť pred krátkodobým ziskom a získať uistenie o dodržaní rovnováhy medzi rizikom a návratnosťou investície.

Novela č.426/2013 Z.z. v § 17 zákona č. 583/2004 Z.z. určila pravidlá používania návratných zdrojov financovania a stanovila podmienky výpočtu dlhovej služby. Sledovaním a zhodnotením vývoja dlhovej služby mesto plní zákonnú povinnosť § 17 zákona.

Celkovou sumou dlhu sa na účely zákona rozumie úhrn záväzkov zo splácania istín úverov, záväzkov z investičných dodávateľských úverov a ručiteľských záväzkov. Do celkovej sumy dlhu sa podľa § 17 ods. 8 zákona nezapočítavajú taxatívne určené záväzky, do sumy splátok podľa § 17 ods. 6 písm. b) sa nezapočítava suma ich jednorazového splatenia. V zmysle § 17 ods.4 zákona č.583/2004 Z.z. mesto môže vstupovať len do takých záväzkov, vyplývajúcich z návratných zdrojov financovania, ktorých úhrada dlhodobo nenaruší vyrovnanosť bežného rozpočtu v nasledujúcich rokoch.

Mesto Levoča k 31.12.2022 eviduje zostatok úverov, ktoré sú predmetom dlhovej služby vo výške 3 608 284,- €, celková suma dlhu k 31.12.2022 predstavuje 25,38 % a suma ročných splátok úverov 20,51 % (z dôvodu refinancovania úverov), zadlženosť mesta je v súlade so zákonom ale na hranici zabezpečenia platobnej schopnosti mesta.

Mesto k 31.12.2022 dosiahlo prebytok bežného hospodárenia, splácalo dohodnuté splátky úverov, na zabezpečenie úverov ŠFRB a VÚB poskytlo záruky. Do celkového dlhu mesta sa nezapočítavajú záväzky úverov ŠFRB.

Hlavná kontrolórka mesta hodnotila ukazovatele dlhovej služby v Stanovisku k prijatiu úverov (4 stanoviská) a Stanovisku k rozpočtu na r. 2023.

Mesto môže v súlade s § 10 ods.9 zákona č.583/2004 Z.z. na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami bežného rozpočtu použiť príjmy kapitálového rozpočtu, ak sa vrátia najneskôr do konca rozpočtového roka.

Pravidlá dlhovej služby v zmysle § 17 zákona č.583/2004 Z.z. majú trvať po celú dobu trvania úverovej zmluvy.

XII. ÚDAJE O HOSPODÁRENÍ PRÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

Záverečný účet mesta obsahuje i zhodnotenie výsledkov rozpočtového hospodárenia príspevkových organizácií mesta TSML a MsKS, predmetom návrhu sú Rozbory hospodárenia za rok 2021, v ktorých štatutári hodnotia činnosť po ekonomickej i vecnej stránke, použitie transferov a dosahovanie vlastných príjmov. Rozpočtové a príspevkové organizácie sú povinné viesť počas roka evidenciu rozpočtových opatrení evidovaných v RIS-SAM.

Hodnotenie činnosti príspevkových organizácií je v súlade so zákonom, výkazy sú v členení na hlavnú a podnikateľskú činnosť, plnenie záväzných ukazovateľov určených zriaďovateľom a zhodnotenie činnosti.

a) Technické služby mesta Levoča

Súčasťou záverečného účtu sú **Rozbory hospodárenia TSML za rok 2022** - informácia o činnosti a výkazníctve, činnosti podľa stredísk, zamestnanosť, projekty a VO, prognózy a zámery, prijatie a čerpanie transferu mesta, plnenie záväzných ukazovateľov, hospodárenia hlavnej a podnikateľskej činnosti, náklady a výnosy, príjmy a výdavky, aktíva a pasíva vrátane vývoja stavu pohľadávok a záväzkov a výkazy.

Rozpočet TSML schválilo MZ. Mesto poskytlo TSML transfer 1 832 tis. €. Zriaďovateľ určil záväzné ukazovatele – vlastné príjmy, mzdy a platy a výdavky na reprezentáciu - splnené.

TSML inventarizujú a vymáhajú pohľadávky. Organizácia má široké portfólio činností, spravuje, opravuje a zveľaduje majetok.

b) Mestské kultúrne stredisko

Súčasťou záverečného účtu sú aj **Rozbory hospodárenia MsKS za rok 2022** ktoré poskytujú informácie o činnosti., počte podujatí, výkazníctve a činnosti podľa stredísk.

Rozpočet MsKS schválilo MZ s transferom 339 tis. €. MsKS neboli v roku 2022 poskytnuté kapitálové transféry. MsKS v r.2022 nemalo príjmy z grantov. Záväzné ukazovatele – mzdy a odvody, výdavky na reprezentáciu a vlastné príjmy boli splnené. Príspevková organizácia nemá oprávnenie vykonávať podnikateľskú činnosť.

Organizácia má široké portfólio činností, spravuje, udržiava a prenecháva do užívania majetok mesta, v súvahe eviduje majetok, organizuje kultúrne podujatia na profesionálnej i záujmovej úrovni.

Manažment MsKS hospodári na zásadách rozpočtovej zodpovednosti a účinnosti, v súlade s projektom Hodnoty za peniaze a občanom mesta i návštevníkom ponúka bohaté portfólio služieb v oblasti kultúry.

Rozbory príspevkových organizácií vyčerpávajúco a konzistentne vypovedajú o ekonomicko-hospodárskej a organizačno - riadiacej činnosti, programoch a podprogramoch a plnení prijatých ukazovateľov a to i čase obmedzenia činnosti.

Hlavný kontrolór konštatuje, že rozbory hospodárenia sú spracované v súlade s platnou legislatívou, najmä s 6 16 ods.2 zákonom č. 583/2004 Z. z.

V samostatnej časti záverečného účtu i vo výkazníctve mesta je stručné zhodnotenie výsledkov hospodárenia príspevkových organizácií.

XIII. PREHĽAD O POSKYTNUTÝCH DOTÁCIÁCH Z ROZPOČTU ZA ROK 2022

Záverečný účet mesta na str.30 obsahuje podrobný prehľad poskytnutých dotácií z rozpočtu mesta za rok 2022 prijímateľom v súlade s § 7 zákona č.583/2004 Z.z. a VZN č.3/2019, prijaté v súlade s § 6 ods. 1, § 11 ods. 4 písm. g/ zákona č. 369/1990 Zb. a v súlade s § 7 zákona č. 583/2004 Z. z.. Zverejnením záverečného účtu mesta a sumárneho prehľadu o poskytnutí dotácie je splnená zákonná povinnosť publikácie prijímateľov dotácií z rozpočtu mesta.

V roku 2022 boli dotácie poskytnuté v objeme 145 380,- €. *Hlavná kontrolórka každoročne vykonáva kontrolu čerpania výdavkov na dotácie.*

XIV. ÚDAJE O NÁKLADOCH A VÝNOSOCH Z PODNIKATEĽSKEJ ČINNOSTI

Mesto Levoča v roku 2022 dosiahlo z podnikateľskej činnosti v Informačnej kancelárii na základe živnosti OŽP-O/2009/00050-3 a zo vstupného do veže Baziliky výnosy 31 932,69 € a náklady 29 066,46 €, disponibilný zisk po zdanení predstavuje 2 436,30 € a je súčasťou rozpočtu mesta za rok 2023.

XV. PLNENIE PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU

Programové rozpočtovanie podľa metodiky MF SR obsahuje i monitorovanie a hodnotenie finančného a programového plnenia rozpočtu, mesto ho pripravuje od r.2009 na základe Smerníc a programov ES a cieľom zabezpečiť informácie o plnení merateľných ukazovateľov, t.j. plnenie programov a hodnotiť účelnosť a efektívnosť vynakladania verejných zdrojov. Súčasťou monitorovania a hodnotenia je tvorba správy o plnení programových cieľov a hodnotiacej správy po ukončení hodnotiaceho obdobia.

Programový rozpočet je súčasťou záverečného účtu mesta, hodnotenie sa vykonáva s cieľom získania informácií o plnení merateľných ukazovateľov a cieľov programov a podprogramov, pomenovaním príčin ich neplnenia a navrhnutia opatrení na odstránenie nedostatkov. Sumarizácia o plnení programového rozpočtu je uvedená v Správe o hospodárení za rok 2022 na str.27 – 29.

Plnenie programového rozpočtu tvorí samostatnú prílohu k záverečnému účtu a k účtovnej závierke za rok 2022, bol spracovaný v zmysle zákona č.583/2004 Z.z. v štruktúrovanej forme v počte 14 programov.

Hlavná kontrolórka mesta vzhľadom na ciele programového rozpočtu, jeho vypovedaciu a analytickú schopnosť upozorňuje na formálnosť jeho spracovania a vyhodnocovania.

ZÁVEREČNÉ ZHODNOTENIE

Na základe analýzy návrhu Záverečného účtu za rozpočtový rok 2022, Súhrnnej správy o hospodárení za rok 2022, výkazníctva, účtovníctva a riadnej účtovnej závierky za rok 2022, inventarizácie a Správy audítora **hlavná kontrolórka mesta konštatuje, že návrh Záverečného účtu mesta Levoča za rok 2022 je spracovaný v súlade s § 16 ods.5 zákona č. 583/2004 Z.z.**, obsahuje náležitosti určené všeobecne záväznými právnymi predpismi, v súlade s § 9 ods.2 zákona č.369/1990 Zb. a §16 ods.9 zákona č.583/2004 Z.z. bol zverejnený.

Dokument je spracovaný odborne, prehľadne, so znalosťou veci a povinným členením finančných tokov a v tabuľkovej, grafickej i popisnej forme zaznamenáva vývoj, skutočnosti a upozorňuje na riziká. Hodnotenie rozpočtovania a skutočného plnenia rozpočtu je spracované podrobne, podáva prehľad o nakladaní s verejnými zdrojmi a plnení programových zámerov rozvoja.

Hlavná kontrolórka odporúča prijať opatrenia pre zlepšenie hospodárenia mesta:

- venovať pozornosť zvyšovaniu a plneniu vlastných príjmov a viazaniu výdavkov s orientáciou na programové rozpočtovanie
- zriadiť odbor strategického investičného plánovania pre programovacie obdobie do r.2030 na čerpanie prostriedkov EU, Plánu obnovy, Akčného plánu
- aktualizovať VZN a cenníky s vplyvom na plnenie vlastných daňových a nedaňových príjmov
- efektívne využívať majetok mesta, naďalej vymáhať pohľadávky mesta

Riadna účtovná závierka mesta za rok 2022 bola spracovaná v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ku dňu schvaľovania bola overená audítorom, objektívne vyjadruje vo všetkých významných súvislostiach finančnú situáciu mesta k 31.12.2022, poskytuje pravdivý a objektívny pohľad na výsledky hospodárenia a peňažné toky.

V nadväznosti na § 16 ods. 10 zákona č.583/2004 Z.z. **hlavná kontrolórka mesta** v Stanovisku k návrhu Záverečného účtu mesta Levoča za rok 2022 po preskúmaní konzistentnosti poskytnutých údajov **odporúča MZ v Levoči uzatvoriť prerokovanie návrhu Záverečného účtu mesta Levoča za rok 2022 s výrokom:**

„celoročné hospodárenie mesta Levoča za rozpočtový rok 2022 schvaľuje bez výhrad“

V procese ekonomicko-hospodárskych a organizačno-technických úkonov pri spracovaní účtovnej závierky a záverečného účtu nie sú hlavnej kontrolórke známe skutočnosti o procesnom pochybení a rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Kľúčovou úlohou pre samosprávu v čase krízy spojenej s nedostatkom autorít, prepadom príjmov, ohrozením pandémie a vojnou, zvyšovaním inflácie, energetickou krízou a zmenami všeobecne záväzných právnych predpisov napojených na financovanie samospráv je mať pripravenú analýzu, metodiku, stratégiu a postupy plnenia dlhodobých cieľov a vízií mesta, maximálne zapájať nenávratné cudzie zdroje financovania rozvoja mesta, mať pripravený mechanizmus riešenia krízových situácií, havarijných stavov a riadenia a eliminovania rizík z nich vyplývajúcich, diverzifikovať zdroje a tvoriť rezervy na zabezpečovanie originálnych kompetencií a krytie potrieb obyvateľov mesta.

Samospráva by mala investovať do inovácií a technológií, zelenej ekonomiky a SMART riešení ponúkajúcich nové príležitosti a z dlhodobého hľadiska udržateľné a účinné riešenia, rozhodujúce pre budúci úspech a stabilitu mesta a jeho obyvateľov.

V Levoči, dňa 23.4.2023

JUDr. Dana Rusnáčiková
hlavná kontrolórka mesta Levoča, v.r.